

פּלג 105: מלה"ע שלישית? לא כל-כך מהר

תקציר

1. הדיבורים על מלחמת עולם שלישית הם מוגזמים על גבול ההיסטריה, אולם יש ערך בניתוח של השאלה [?](#) האם פלישה רוסית לאוקראינה יכולה להתפשט למלחמת עולם? סיכוי אפסי, משלוש סיבות:

1. אין רצון מצד איזה מהצדדים להרחיב את המלחמה [?](#) ארה"ב ונאט"ו הבהירו שלא יתערבו, רוסיה תפגע קשות ממלחמת עולם.

2. אין שרשרת הסלמה ברורה שיכולה להוביל להתפשטות של המלחמה.

3. שחקנים אחרים שיכולים להרחיב את המשבר למשבר עולמי כנראה לא יעשו זאת [?](#) במזרח אסיה שלוש קבוצות קרב אמריקניות קרובות לטאיוואן ירתיעו את סין, במפרץ הפרסי לאיראן אין סיבה להסלים את המשבר הקיים באזור ולפגוע בעיקר בעצמה.

2. המשבר האוקראיני משפיע על ארכיטקטורת הביטחון של אירופה, אך לא בצורה טובה לרוסים: הגוש המזרח אירופי, שחזינו את גיבושו כבר לפני שנה, הופך למציאות תחת הלחץ הרוסי. המדינות הבלטיות והנורדיות מתקרבות לארה"ב, ופולין הופכת בסיס חשוב לכוחות רוסים.

3. לא סביר שמתרחשות בין ארה"ב לרוסיה תשפיע לרעה על יחסי ישראל-רוסיה. הרוסים ידועים כמי שמנהלים את היחסים שלהם על בסיס האינטרסים שלהם, ולחץ על ישראל לא ישנה את החישוב האסטרטגי של וושינגטון. הדרדרות ביחסים, אם תהיה, תנבע משינוי באינטרסים של אחד מהצדדים [?](#) הישראלי או הרוסי.

*הניתוח פורסם לראשונה לחברי פל"ג, מועדון המנויים של "המשחק הגדול". עדיין לא חברים? מוזמנים להצטרף בקישור [כאן](#). ***

להורדת הפרק [?](#) [קישור](#).

לפי דיווחי מודיעין אמריקנים הגענו לרגע האמת [?](#) רוסיה הציבה כמעט את כל הכוחות הדרושים לה לפלישה מלאה לאוקראינה [\[מקור\]](#). אנחנו עוקבים מאז דצמבר אחר האירועים בגבול אוקראינה, מתחילת בניית הכוחות ועד ללחץ הצבאי המתגבר של רוסיה. ראינו איך הלחץ הרוסי משפיע על אוקראינה, משפיע על המערב.

טענתי שלא ניתן לדעת מה פוטין יחליט עד שפוטין עצמו יחליט. יכול להיות שבשעה שהפרק הזה יגיע אליכם, טנקים רוסים כבר יהיו בשטחה של אוקראינה. יכול להיות שלא. כשאני כותב את השורות האלה משרד ההגנה הרוסי הודיע שכוחות מסוימים בגבול אוקראינה יחזרו לבסיסם לאחר "תרגילים" [\[מקור\]](#). האם זו הטעיה? או שפוטין החליט לסיים את המשבר הנוכחי? אינני יודע.

המטרה של הפרק היום היא לא לחזות מה פוטין יעשה. המטרה של הפרק היום היא לנסות ולהעריך את סיכון: האם פלישה רוסית לאוקראינה יכולה להפוך, כפי שיש הטוענים, למלחמת עולם שלישית? אני לא חושב, ואני לא חושב שמישהו שטוען אחרת באמת מבין על מה הוא מדבר. אבל, עצם ניתוח השאלה יכול לספר לנו הרבה על המצב הביטחוני הנוכחי במזרח אירופה, ואיך האמריקנים מנהלים את המשבר הנוכחי.

מטרה נוספת של הניתוח היום היא להצביע כיצד הלחץ הרוסי על אוקראינה משנה את ארכיטקטורת הביטחון במזרח אירופה לרעתה של רוסיה. הטענה שהלחץ הרוסי איחד את המערב היא לא נכונה [\[2\]](#) אירופה חולקת על ארה"ב בנוגע לסנקציות [\[מקור\]](#), גרמניה מסרבת עד עתה לכלול את Nord Stream 2 בסנקציות [\[מקור\]](#), צרפת מנסה לנהל מו"מ דיפלומטי נפרד מארה"ב עם רוסיה [\[מקור\]](#).

לעומת זאת, הלחץ הרוסי האיץ את הגיבוש של הגוש המזרח אירופי שדיברתי עליו כבר בפברואר 2021 [\[ראו כאן\]](#). המדינות הבלטיות והנורדיות מתחמשות ומתקרבות לארה"ב. פולין הופכת לבסיס חשוב לכוחות אמריקנים בזירה. כשהאבק ישקע מהמשבר הזה, לא משנה איך הוא יסתיים, מזרח אירופה תהיה חמושה יותר וקרובה יותר לאמריקנים, בו בזמן שמערב אירופה תוותר במתח עם וושינגטון. הכול כפי שחזינו כבר לפני שנה.

לבסוף, ננסה לגעת בנושא הישראלי. האם התנגשות בין ארה"ב ורוסיה תלכוד את ישראל בין המעצמות? לא בהכרח. ועוד נראה למה.

מלחמת עולם שלישית? לא כל כך מהר

בימים האחרונים אני רואה יותר ויותר דיבורים על כך שפלישה רוסית לאוקראינה תפתח "מלחמת עולם שלישית". אני רואה את זה בטוויטר, בקבוצות שאני חבר בהן, בשיחות עם אנשים פרטיים. אני מניח שהסיבה שאנשים חושבים על כך היא יותר פסיכולוגית ממבוססת על איזה ניתוח. חווינו מגפה עולמית, אנחנו חוששים ממשבר כלכלי עולמי, אז [למה לא מלחמת עולם?](#)

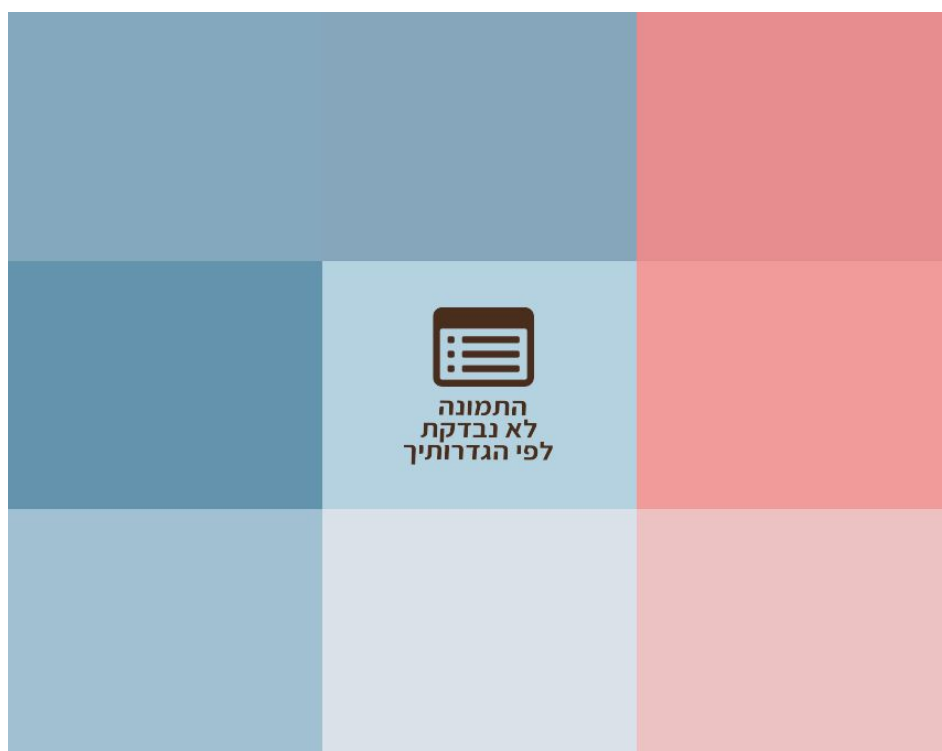
כי אין לנו את המרכיבים למלחמת עולם.

אני חושב שהסיכוי למלחמת עולם שלישית הוא אפסי, ושהאנשים שמקדמים את הטענה הזו בעיקר נהנים לשחק עם תרחישי קצה כי זה "מגניב". אבל [\[3\]](#) אפשר ללמוד הרבה מניסיון לענות באופן ענייני ואנליטי על השאלה: האם פלישה רוסית לאוקראינה תגרום למלחמת עולם?

יש שלוש התפתחויות במשבר האוקראיני שיכולות, תיאורטית, להביא למצב של מלחמת עולם:

ראשית, פלישה לאוקראינה עלולה להסתיים עם כוחות רוסים בגבול פולין, סלובקיה, הונגריה ורומניה. בעוד הונגריה, סלובקיה ורומניה מוגנות ע"י ההרים הקרפטים, פולין חשופה. כוחות רוסים בגבול אוקראינה-פולין יוכלו, תיאורטית, לחדור לפולין בקלות יחסית.

שנית, כוחות רוסים בבלארוס ובקלינינגרד עלולים לאיים על המדינות הבלטיות, אם ע"י הצבת כוחות על גבולן או ניסיון לתפוס את פתחת סובאלק (Suwalki Gap). פתחת סובאלק היא רצועת שטח בין בלארוס לקלינינגרד, המחברת את ליטא לפולין. אם רוסיה תתפוס את הפתחה, היא תנתק את המדינות הבלטיות מנאט"ו, ותקיף אותן משלושה כיוונים.

פרצת סובאלק, בין קלינינגרד ובלארוס.

לבסוף, וזו ההתפתחות הכי פחות מדאיגה אך רק בשביל לציין אותה, הנוכחות הרוסית בים השחור הוגדלה עם ספינות קרב אמפיביות [מקור], שיוכלו להנחית טנקים בחוף האוקראיני ☹ או הרומני. זו התפתחות זניחה משום שפלישה אמפיבית לרומניה תהיה התאבדות, ללא איזו חזית שניה עם מדינות נאט"ו. אז נשים בצד את התרחיש הזה.

כעת נשאל: איך פלישה רוסית לאוקראינה יכולה להפוך למלחמת עולם? מלחמות הן לא תופעות טבע ספונטניות. הן לא פשוט "קורות". בשביל שהפלישה הרוסית תהפוך למלחמת עולם, צריך לקרות אחד משני דברים (או שניהם):

או שהסכסוך באוקראינה יתפשט, אם באופן מכוון או ע"י שרשרת הסלמה. רוסיה תרצה להרחיב את המערכה, המערב יחשוש וישלח את האצבע לכפתור האדום, משהו כזה.

או שהפלישה תיתפס כהזדמנות עבור שחקן נוסף לפתוח במערכה צבאית משלו שיש לה השלכות משמעותיות על העולם. אני יכול לחשוב רק על שניים כאלה: סין מול טאיוואן, איראן במפרץ הפרסי.

אם לנסח זאת אחרת, הרי שמה שדרוש בשביל מלחמת עולם שלישית הוא אחד משניים:

רצון של אחד השחקנים להרחיב את הסכסוך, או מנגנון הסלמה שירחיב אותו.

האם יש לנו את אחד האלמנטים האלו?

נתחיל עם הרצון:

ארה"ב או נאט"ו אינן מעוניינות להתערב בפלישה של רוסיה לאוקראינה. כפי שממשל ביידן ובעלות בריתו הבהירו, הם אינם מתכוונים לשלוח כוחות לאוקראינה [\[מקור\]](#). הממשל האמריקני ונאט"ו שבו והבהירו שבעוד שהם יגיבו לפלישה רוסית בסנקציות, אין שום כוונה להתערב צבאית נגד הכוחות הרוסים. אז אין רצון מצד המערב להרחיב את הפלישה.

מה עם פוטין? האם פוטין מעוניין במלחמה נגד ארה"ב או נאט"ו? **סיכוי אפסי**, מארבע סיבות:

א' הצבא הרוסי נחות מספרית ובהיבטים מסוימים טכנולוגית מול מלוא היקף הכוחות של נאט"ו. במקרה של מלחמה, לרוסיה יהיה אולי יתרון קונבנציונאלי קצר טווח שיעלם עם הזמן. ארה"ב הייתה ונותרה הכוח הצבאי הגדול ביותר בעולם [\[מקור\]](#), ובמקרה של מלחמה באירופה היא תפנה את רוב כוחות הקרקע שלה למערכה הזו.

ב' מלחמה מול נאט"ו עלולה להסלים למלחמה גרעינית, מלחמה שכפי שפוטין עצמו הצהיר [\[2\]](#) אין מדינה היכולה לנצח בה [\[מקור\]](#). במהלך המלחמה הקרה נאט"ו הייתה מוכנה להפעיל נשק גרעיני נגד כוחות סובייטים, היה והם יפלו לגרמניה [\[מקור\]](#). סביר להניח שכיום תרחישי המלחמה של נאט"ו כוללים מענה גרעיני אם הרוסים יצליחו להסתער לתוך פולין או המדינות הבלטיות.

ג' הנזק הכלכלי לרוסיה יהיה עצום. בתרחיש של מלחמה הנזק לרוסיה לא יהיה מסנקציות, אלא מקטיעת כל הסחר עם המערב. הים הבלטי והים השחור יסגרו לתנועה. תשתית הגז והנפט הרוסית תותקף. מתקפות סייבר ישתקו את המשק. ברור שרוסיה תסב גם נזק כלכלי משמעותי למערב, אך במחיר של הרס הכלכלה שלה.

ד' הוא מרוויח עכשיו מהמתיחות מול נאט"ו הרבה יותר ממה שהוא ירוויח במלחמה. המתח על נאט"ו גורם לפיצול בין המדינות השונות בו. גרמניה מתווכחת על היקף הסנקציות על רוסיה, ומסרבת לשלוח נשק התקפי לאוקראינה [\[מקור\]](#). צרפת מנסה למצב את עצמה כמנהיגה חדשה. כל הריבים הפנימיים האלו יפסקו אם רוסיה תפתח במלחמה מול נאט"ו.

אז אין לנו רצון, לא מהצד הרוסי ולא מהצד המערבי.

בשביל להבהיר עוד את סעיפים א' ו-ב', על הנחיתות של צבא רוסיה והסיכון במלחמה גרעינית, אפשר לשאול האם יש תרחיש ספציפי בו רוסיה יכולה לנצל את היתרון הצבאי קצר הטווח שלה בשביל להשיג יתרון אסטרטגי ארוך טווח מול נאט"ו וארה"ב? לדוגמה, כיבוש מהיר של שטח שישמש כקלף מיקוח בידי הרוסים? מבלי שיופעל נגדה נשק גרעיני.

לאור פריסת הכוחות כרגע, התרחיש הסביר ביותר הוא ניסיון לכבוש את פתחת סובאלק [מקור]. רוסיה יכולה לנסות ולהסתער על הפתחה מבלארוס וקלינינגרד, להשתלט על השטח ולהציב עובדות בשטח עבור נאט"ו. ברגע שהכוחות הרוסים יסיימו את הכיבוש, רוסיה גם יכולה לאיים שאם הכוחות יותקפו, היא תהיה מוכנה להפעיל נשק גרעיני טקטי.

אולם יש שתי בעיות עבור רוסיה בתרחיש הזה:

בעיה ראשונה: כוחות נאט"ו וכוחות אמריקנים מוצבים בקרבת הפתחה, והם ינסו לבלום מתקפת פתע רוסית ☒ לכוחות האלו תתלווה מערכה אווירית נגד הכוחות הרוסים בבלארוס ובקלינינגרד. מתקפת פתע רוסית עלולה במהירות להיעצר ולהפוך למלחמת התשה בין כוחות רוסים ומערביים.

הכוחות האמריקנים במזרח אירופה.

בעיה שניה: פתחת סובאלק היא שטח ריבוני של ליטא ופולין. ברגע שהרוסים יפלשו, ליטא ופולין יכריזו על הפעלת סעיף 5 של אמנת נאט"ו, סעיף ההגנה הקולקטיבית של נאט"ו. עם הפעלת הסעיף, המחטף בפתחת סובאלק יהפוך למלחמת עולם שלישית ☒ ויחזיר את פוטין בדיוק לתרחיש שהוא לא רוצה.

בנוסף, עדיף לרוסיה, אם היא כבר מנסה מהלך כזה, ללכת על כל הקופה: פתחת סובאלק והמדינות הבלטיות. כך הפרס יהיה גדול יותר, ואולי יצדיק את הסיכון. אולם אין אינדיקציות לתגבור כוחות משמעותי מסביב למדינות הבלטיות, למעט בבלארוס ליד פתחת סובאלק.

תרגיל זפאד 2017, שדימה פלישה למדינות הבלטיות.

אז אין לנו רצון, ואין לנו תרחיש סביר למחטף רוסי שיעצר צעד לפני מלחמת עולם שלישית. האם יש תרחיש של הסלמה לא מכוונת הגורר למלחמת עולם שלישית? שרשרת הסלמה שתכריח את שני הצדדים להילחם?

האפשרות הכי סבירה להסלמה היא התנגשות בגבול המערבי של אוקראינה בין כוחות רוסיים וכוחות מערביים. רק בתרחיש הזה כוחות רוסיים ומערביים יהיו זה מול זה, עם פוטנציאל להסלמה. **אולם הפוטנציאל להסלמה הוא אפסי.**

ראשית, הגבול המערבי של אוקראינה יהיה רחוק מכל מוקד פעילות צבאית. עיקר הקרבות יהיו במזרח אוקראינה או סביב קייב [מקור]. אם הרוסים ירצו לכבוש גם את מערב אוקראינה, המוקד המרכזי יהיה העיר לבוב שהיא קרובה לגבול אך לא על הגבול [2] מרחק של כ-60 ק"מ ממנו.

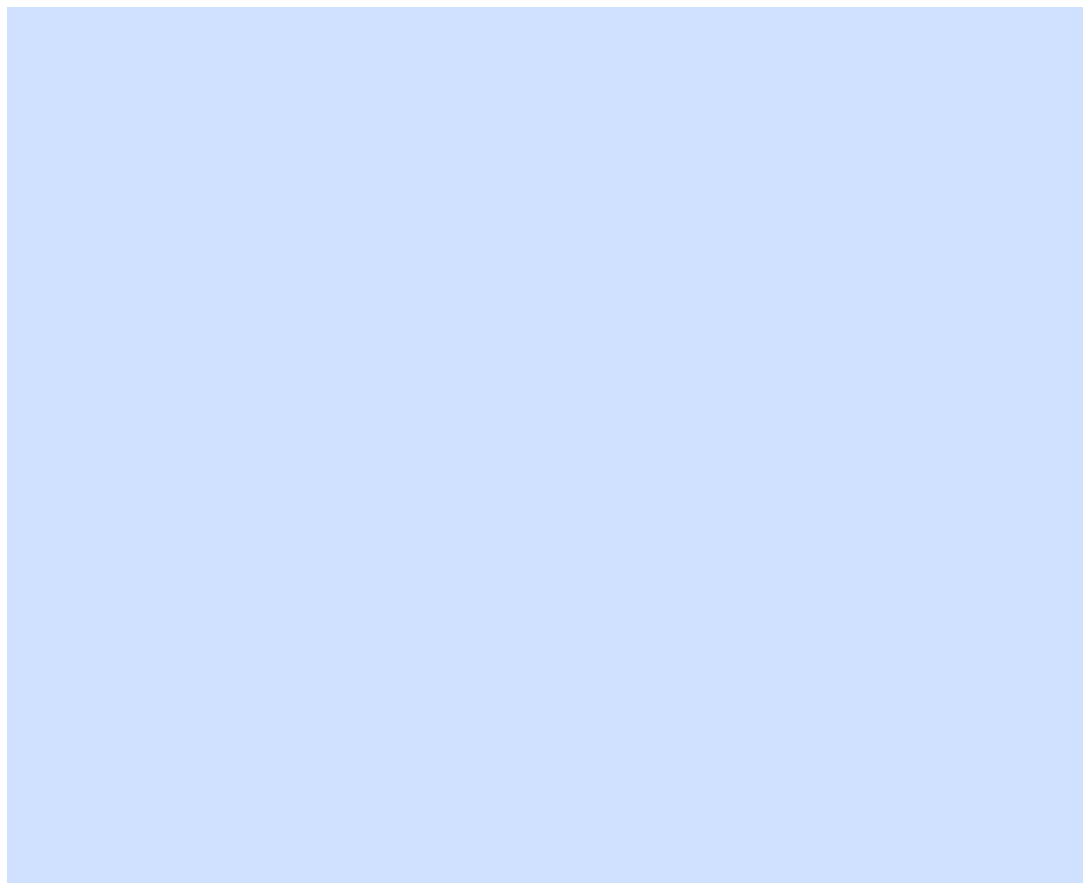
בכל מקרה, גם אם תהיה התנגשות כלשהי, התנגשות כזו לא בהכרח תביא להסלמה [2] אלא אם אחד הצדדים ירצה בה. למה?

ראשית, כוחות מערביים יהיו מוכנים מראש לכל התקרבות רוסית לגבול. תזוזה רוסית מערבה תקלט ימים לפני שהם יגיעו, נותנת למערב מספיק זמן לרכז כוחות ולהזהיר את רוסיה שמא תנסה ליצור תקרית כלשהי.

שנית, חשוב להבין באיזה מצב הכוחות הרוסיים יהיו בתרחיש כזה:

כל כיבוש רוסי של חלק או כל אוקראינה יחייב הצבת כוחות לשיטור ושליטה בשטח [2]

אוקראינה היא מדינה של 44 מיליון בני-אדם, לא בדיוק מבצע פשוט. הכוחות הרוסים יהיו עייפים, אחרי חצייה של מאות קילומטרים בשטח עוין, מותקפים ע"י צבא אוקראינה. הכיבוש של אוקראינה לבדו ידרוש משאבים רבים מהצבא הרוסי. פתיחת חזית שנייה מול המערב תסכן אותו בתבוסה קונבנציונאלית, מה שיכריח אותו לשקול מענה גרעיני ^[2] ושוב מחזיר אותנו למלחמה גרעינית. אז למה לפתוח מלכתחילה?

תנועת כוחות אפשרית במקרה שרוסיה תחליט לכבוש את כל אוקראינה, לאחר כיבוש מזרח המדינה. שימו לב למרחק הרב שהכוחות הרוסים יצטרכו לעבור.

אז לרוסיה לא יהיה עניין להסלים, למערב לא יהיה עניין להסלים, ושני הצדדים יוכלו לסגת מבלי לסכן את עצמם.

חשוב גם לשים לב שארה"ב מחזיקה בנושאת מטוסים אחת בים התיכון, כך שתוכל לתמוך בפעילות בים השחור ובמזרח אירופה אם הדבר יידרש ^[מקור]. לא משנה איך המשבר יתפתח, לארה"ב יהיו נכסים בשביל להגיב לו. וזו נקודה מעניינת ^[2] ארה"ב בבירור מנהלת את המשבר הזה כך שלא ידרדר למלחמת עולם.

מילה טובה על ממשל ביידן

לאורך הניתוחים על משבר אוקראינה-רוסיה, הדגשתי בעיקר את הצד המגיב של ממשל ביידן. פוטין הסלים, בעוד הממשל האמריקני בעיקר התמקד בהנדסת הנרטיב התקשורתי מסביב למשבר. הבית הלבן יצר תמונה של פוטין כתוקפן שמחפש תירוץ או עילה לפלוש. זה לא אומר

שזה לא נכון [?] פשוט רואים שהבית הלבן משקיע מאמץ אקטיבי בהנדסת הנרטיב התקשורתית כך שלרוסיה לא תהיה דרך להציג את עצמה כמי שמתגוננת [מקור].

יחד עם זאת, חשוב להצביע על כך שהממשל בבירור מנהל את המשבר כך שלא ידרדר למלחמת עולם שלישית. שימו לב ל-3 נקודות:

א' הממשל הבהיר ושב והבהיר שארה"ב לא תשלח כוחות לאוקראינה. כלומר, רוסיה לא צריכה לחשוש או להתכונן לתרחיש בו האמריקנים תוקפים את הרוסים.

ב' הממשל כן חזר והבהיר שהוא יגן "על כל מילימטר של אדמה הנכללת בסעיף 5 של אמנת נאט"ו" [מקור]. כלומר אם רוסיה תנסה משהו נגד אחת ממדינות נאט"ו, ארה"ב תגיב בעוצמה.

ג' האמריקנים פורסים כוחות ונכסי מודיעין מסביב לפרצות אפשריות שרוסיה יכולה לנצל. יש כוחות אמריקנים בגבול פולין-אוקראינה, יש כוחות אמריקנים בקרבת פתחת סובאלק. אם רוסיה תנסה להסלים, לארה"ב יהיו את הכוחות לבלום הסלמה כזו.

וזו פריסת כוחות לא רק באירופה. יש 3 קבוצות קרב אמריקניות, 3 קבוצות של ספינות קרב שבמרכזן נושאות מטוסים או ספינות תקיפה אמפיביות, בים הפיליפינים, קרוב לטאיוואן [מקור]. אם סין תנסה לנצל את המשבר באוקראינה בשביל מהלך נגד טאיוואן, לארה"ב יש כוחות בזירה בשביל להגיב במהירות.

הזירה היחידה בה אין כוחות אמריקנים משמעותיים היא המפרץ הפרסי, למעט משחתת טילים אמריקנית ומספר מטוסי קרב מתקדמים שנשלחו לעזור לאיחוד האמירויות מול החות'ים [מקור].

האם איראן תנצל את מצב הכוחות ופלישה רוסית באוקראינה בשביל משבר במפרץ הפרסי? אולי לצאת לעזרת הרוסים? טוב, יש כבר משבר עם התקיפות החות'יות נגד איחוד האמירויות וערב הסעודית [מקור]. איך איראן יכולה להסלים את המשבר? אם היא תנסה לסגור את מצר הורמוז היא תצטרך להתמודד עם שתי מדינות ידידותיות לה [?] סין והודו, שתיהן תלויות בנפט ובגז שיוצא מהמפרץ הפרסי. למה שאיראן תפגע ביחסים עם שתי מדינות חשובות בשביל הרוסים? אם היא תנסה לפגוע בגז קטארי לאיחוד האירופי, היא תפגע ביחסים שלה עם אירופה [?] שוק הרבה יותר חשוב לגז ונפט איראני מרוסיה.

עדיף לאיראן לשבת בצד, להמשיך ולערער את האזור כפי שהיא עושה כבר עכשיו, מאשר לבצע הסלמה שתשרת את רוסיה, אך לא את טהרן.

אז מלחמת עולם שלישית קרוב לוודאי לא תהיה לנו. מה כן יהיה?

בין כך ובין כך

תהיה אשר תהיה התוצאה הסופית של המשבר ☒ אם רוסיה תפלוש או לא ☒ ברור שהוא כבר יצר השפעות ארוכות טווח על ארכיטקטורת הביטחון של אירופה, ולא בצורה חיובית לרוסים.

לפני שנה דיברנו, בפברואר 2021, על האנגלוספרה ☒ המחנה החדש של ארה"ב [ראו כאן]. הזכרתי שם שבאירופה אנחנו נראה, כתוצאה מהלחץ הרוסי והתחרות האמריקנית-סינית, התגבשות של גוש ביטחוני חדש ☒ הגוש המזרח אירופי, שיכלול את המדינות הבלטיות, הנורדיות, פולין, רומניה ומדינות נוספות בבלקן. מה שפוטין עשה עם המשבר מול אוקראינה הוא האצת הגיבוש של אותו גוש.

שימו לב לשלוש ידיעות רק מהשבוע האחרון:

ב-9 בפברואר הפרלמנט בסלובקיה חידש הסכם ביטחון עם ארה"ב המאפשר לה לפעול משני בסיסי אוויר במדינה [מקור]. בתמורה סלובקיה קיבלה 100 מיליון דולר מארה"ב לשדרג את הבסיסים. סלובקיה גובלת באוקראינה, ומחברת את פולין להונגריה.

ב-10 בפברואר ראש ממשלת דנמרק חשפה שדנמרק וארה"ב נמצאות בשיחות על הצבת כוחות אמריקנים קבועים בשטחה של דנמרק [מקור]. מדובר בשינוי מדיניות רדיקלי ☒ דנמרק במשך עשורים סירבה להצבת כוחות זרים באופן קבוע בשטחה. דנמרק יושבת על פתחו של הים הבלטי, וכל כוח אמריקני בה יוכל בקלות לחסום את הים.

וב-11 בפברואר פינלנד חתמה על עסקת נשק בשווי 9.4 מיליארד דולר לרכש מטוסי F-35 מארה"ב [מקור]. הדבר יציב את מטוסי ה-F-35 על גבולה של רוסיה, ויאפשר למערב לנטר את מערכות הנ"מ הרוסיות. זה גם צעד ברור של פינלנד לחזק את שיתוף הפעולה הביטחוני עם ארה"ב.

שלוש הידיעות האלו מסמנות את המגמה שחזינו כבר מזמן, של הישענות גוברת של מזרח אירופה על ארה"ב ועל כוחה עצמה, בעוד מערב אירופה נוקטת בגישה יותר עצמאית. ביחד הגוש המזרח אירופי ימנה מעל 100 מיליון תושבים, וישב על כל גוף מים חשוב כלכלית לרוסיה. ביחד עם תמיכה מרחוק מצד האנגלוספרה, ביכולות אוויר ומודיעין, הגוש הזה יוכל להיות גוש חוסם לכל תוקפנות רוסית נוספת באירופה.

הזווית הישראלית

איפה ישראל נמצאת בכל הסיפור הזה? איך מתיחות גוברת בין ארה"ב ורוסיה משפיעה עלינו?

לאורך השנים ממשלת ישראל הצליחה לשמור על יחסים טובים עם רוסיה, למרות היחסים האסטרטגים שלנו עם ארה"ב. אפשר לחשוב על שתי סיבות למה:

א' הקשרים האסטרטגים בין ישראל לארה"ב הם לא איום או אתגר לרוסיה. אנחנו לא מדינה

הגובלת ברוסיה, ורוסיה לא מוטרדת מהשת"פ הצבאי שלנו עם האמריקנים. למזלנו, אנחנו לא נתפסים כחלק מאזור ההשפעה הרוסי.

ב' רוסיה מעוניינת בקשרים טובים עם כל מדינות המזרח התיכון, אם זו ישראל, ואם זו מצרים ואם זו איראן. לרוב מדינות המזרח התיכון יש קשרים אסטרטגים עם ארה"ב, כך שאם רוסיה הייתה נוקטת בגישת "אנחנו או הם", היא כנראה הייתה מוצאת את עצמה מבודדת באזור.

מכאן שקשה לראות סיבה מדוע מתחים עם ארה"ב ישפיעו על יחסי ישראל-רוסיה. לחץ על ישראל יפגע בישראל, ויפגע ביחסי ישראל-רוסיה, אך ספק אם הוא ישפיע על החישוב האסטרטגי האמריקני. לדוגמה, סגירת השמיים של סוריה לפעילות ישראלית תפריע לישראל, אך לא תעשה דבר לחישוב האסטרטגי האמריקני. ירושלים אולי תתלונן באוזני וושינגטון, אך מדוע שזו תצא לעזרת ישראל? ומה היא כבר תוכל לעשות? תוותר על אוקראינה בשביל מרחב הפעולה של חיל האוויר שלנו?

לחילופין, לחץ אמריקני על ישראל שתחריף עמדות מול רוסיה גם הוא נראה לא סביר, ולו מפני שאין שיתוף פעולה משמעותי בין רוסיה וישראל. כן, מנהיגי המדינות מדברים זה עם זה, ויש תיאום צבאי. אך מה מעבר? יחסי המסחר הם בהיקף של 2.3 מיליארד דולר, עם רוסיה מהווה את יעד הייצוא ה-18 של מדינת ישראל [מקור]. האם האמריקנים ידרשו מישראל להתיישר בנוגע לסנקציות על רוסיה? אולי. יהיה קל לישראל להבהיר את האינטרס האסטרטגי שלה ביחסים עם רוסיה, והמסחר בין ישראל ורוסיה הוא כנראה זניח מכדי שהאמריקנים ילחצו לסיים אותו.

הדרדרות ביחסים בינינו למוסקבה, אם תקרה ☐ וזה אם גדול ☐ תושפע בעיקר מהאינטרסים של שני הצדדים. הרוסים צופים כרגע מהצד בהתקפות שלנו בסוריה, משום שזה נוח להם ☐ ישראל תוקפת את איראן, איראן מאיימת על ישראל, ורוסיה באמצע כדי לתמרן את שני הצדדים. כשזה יפסיק להיות נוח ☐ לדוגמה, תקיפה ישראלית מאסיבית שתיתפס כמערערת את שלטון אסד ☐ ההסדר יפסק.

אם אנחנו צריכים דוגמה לאיך הרוסים מנהלים יחסים, תסתכלו על יחסי טורקיה-רוסיה: טורקיה היא חברה בנאט"ו, ואיום צבאי לא מבוטל על דרום רוסיה והים השחור. הטורקים מוכרים נשק לאוקראינים, מאיימים על אסד, ומתחרים עם הרוסים בקווקז, בלוב וזירות נוספות. ועדיין יש יחסים טובים בין המדינות ☐ כלומר, הן מדברות ומתחשבות זו באינטרסים של זו, בהתאם למאזן הכוח ביניהן. זו התנהלות שהיא אולי זרה למדינת ישראל, אך היא לא מוזרה ☐ יחסים בין מדינות שפועלים על בסיס אינטרסים, ולא דווקא דמיון תרבותי או קשר היסטורי.

סיכום

פלישה רוסית לאוקראינה תהיה אירוע מערער לכלכלה העולמית. מחירי האנרגיה יקפצו, מחירי המזון יעלו, פליטים יזרמו לפולין. אולם הפלישה הזו כשלעצמה לא תוביל למלחמת עולם. הניסיון

לצייר אותה ככזו היא היסטוריה שלא במקומה. בכל מקרה, תהיה אשר תהיה הפעולה הרוסית, המשבר כבר מאיץ את המגמה שחזינו לאירופה: גיבוש של גוש ביטחוני במזרח אירופה, שידגיש את הקשר לארה"ב. כאן בישראל, תהיה אשר תהיה תוצאת הסכסוך, הוא כנראה לא ישפיע על היחסים בינינו ובין הרוסים. תודה על ההקשבה.

*הניתוח פורסם לראשונה לחברי פל"ג, מועדון המנויים של "המשחק הגדול". עדיין לא חברים? מוזמנים להצטרף בקישור כאן.***